

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknél, körjegyzőknél és tanítóknál 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: Dr. Franciscy Lajos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A saját zsirjában...

A liberális rendszer a magyar parlamentben utolsó óráit éli. Ami a fényes országgház termeiben hónapok óta végbe megy, s ami e héten betetőzést nyert, annál rondább valamit keresni kell a parlamentarizmus történetében.

Ha azokat az urakat az osztrákok megfizették volna, hogy tegyék nevetségessé a nagy többségében szabadelvű országgházat: drága pénzen sem kompromittálhatták volna jobban a liberális rendszert, mint az hónapok óta történik ott, s csattanós befejezést kapott a jul. 29. botrányokban.

Mert miről van szó? Arról, hogy a kisebbség terrorizálja a többséget és formágokba való kapaszkodásaival megakadályozza a parlament működését. — Ha csak ez volna a kérdés magva, minden komolyan gondolkozó embernek feltétlenül elítélnie és kárhóztatnia kellene az obstrukciót.

De itt egy magasabb, erkölcsi momentum merül fel, és ez abban áll, hogy a szabadelvű rendszer megérdemelte ezt a bánásmódot, melyet a turbulens elemek vele szemben gyakorolnak.

Mit használ neki óriási többsége, mit használ, hogy a volt nemzeti pártiak

belépésével „erősült”, mikor romlott gyomra azokat megemészteni, asszimilálni nem tudja. A szabadelvű párt és az ellenzék aránya most úgy áll a parlamentben, mint 75 a 25-höz, beszámítva a horvátokat, talán még kedvezőbben. És ez a tehetetlen massa most tanács-talanul áll egy, fejére nőtt, féketvesztett ellenzékkel szemben, mely mint a hegyről leszakadt lavina rohan feltartóztatlanul lefelé a lejtőn s rohamában meg nem állíthatja többé, sem a paktum adott szava, sem a becsületszó.

A szabadelvű párt egyébként teljesen megérdemelte sorsát. Ha az 1901. választások nem is vertek fel annyi port, mint öt évvel annak előtte, azért a liberalizmus még mindig ludas a jogfosztásban. Ne feledjük el, hogy nagyrészt ugyanazok a férfiak foglalnak helyet a parlamentben, akik az 1896-iki atrocitásoknak szomorú hősei voltak, akár mint akkori választottak, akár olyanok, kik a választásban irányadólag, döntőleg szerepeltek.

Nézzük csak Nyitra- vagy Trencsén-megyét, részben ugyanazon emberek, részben más a személy, de a fajta ugyanaz. Los mismos perros, mas otros collares. Ugyanazon politikai erkölcstelenség jellemzi őket, mint Bánffy alatt, ugyanazon

korrupció, csak talán ravaszabb formában, előre elkészítették a talajt, hogy a néppárt diadalának meghiusítása ne legyen oly igazságtalanul szembeszökő, ne legyen oly égbekiáltó, de valójában egy cseppet sem különbözik igazságtalanság tekintetében a Bánffy-féle rendszertől.

Nem csoda, ha ilyen erkölcstelenül létrejött pártnak semmi tekintélye nincsen, nem csoda, ha a függetlenségi párt nagyobb része feljogosítva érzi magát ezen botrányok és igazságtalanság közepett fogantatott pártnak lehetetlenné tenni a létezését még törvénytelen eszközökkel is.

A függetlenségi párt most a bosszuló Nemezis szerepére vállalkozott, s az események pompásan keze ügyébe játszik a szabadelvű párt nyakát. Ez utóbbi megérdemelte sorsát Magyarországon, mert nemcsak többsége hamis és ellentétben áll a nép érzületével, hanem még igaztalan, jogtipró módon jutott többségének birtokába, s abban magát továbbra is minden presszióval fentartani ügyekszik, mint a legutóbb lefolyt rudnói választás is kicsiben mutatja.

Avagy hallottuk e, hogy a mult igazságtalan választások győztes jelöltjei, vagy bűnrészes hivatalnokai elkövetett tetteikért felelősségre vonattak, vagy csak korholásban részesültek volna? Hal-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Alpesi tavak.

Achensee.

Achensee, 1903. júl. 14.

Észak-Tirolnak a bajor határ felé kiszögellő végső csúcán, az úgynevezett Gernalpok által határolt medencében, kékeszöld színű tónak a vize ver habzó hullámokat. Ez az Achensee, Észak-Tirolnak a gyöngye.

A Bischofshofen-innsbrucki vonalon Jenbachban kiszállunk, s innét fogaskerekű vasúton megyünk a tónak déli hajó állomásaira, Achensee-Seespitz-re. Itt azután megválasztjuk magunknak tartózkodási, illetőleg megszállási helyünket. Vagy itt maradunk a tónak ezen déli végpontján, vagy beljebb megyünk a tó dereka felé, a Pertisau, Seehof nevezetű üdülőhelyekre, vagy lehajókázunk a sűrűn közlekedő propellerek egyikén a tó északi végpontjára, az úgynevezett Scholastikába.

Mindenütt jól berendezett, kényelmes szállók fogadják az utast, aki változatosság kedvéért, vagy a kirándulások celszerűségének szempontjai szerint majd az egyik, majd a másik helyen ütheti fel sátorát.

A tó jobb partjának hosszában, kiálló sziklatömbök alatt országút fut végig, s ennek mentén falvak fekszenek. Tiroli falvak, néhány házból álló telepek. A házak majd mind emeletesek, alsó részök, melyet talán földszintnek nevezhetnénk, rendszerint kőből épült, míg a felső alkotmány, az emelet, fából van összeróva. Minden ilyen emeletnek erkélye van, némelyiknek kettő is. A házak körül terül el a birtok. Ez áll halmosdombos rétből, vékony szalagban elnyúló szántóföldből, melynek silány rozstermését szájalom nézni, erdőből és kőből.

A kő itt természetesen annyi értéket sem képvisel, mint a Zoboron, ahol ha teljesen ingyen adják, mégis csak elkél. (Dehogy kél; még a manónak sem kell, még ingyen sem. Szerk.) Kedvező fekvésű pontokon azonban itt is túl lehet adni rajta, a községek kihordatják az országútra.

A nép távolról sem oly művelt, sem nem oly vagyonos, mint Bajorország északi vidékein. A parasztházak itt szegényes kunyhók a tegernseei parasztházakhoz képest. S míg Tegernseeben a paraszt ujságot olvas, tarokkot játszik, kávézik, polgárius módon sörözik, színi előadásokat rendez, addig itt sokkal patriarchálisabb szokások uralkodnak.

Tirolnak a népe értelmes, józan és dolgos nép, mely a műveltségnek azon a fokán áll, melyre mi talán egy évszázad alatt sem leszünk képesek felemelni népünket, de Észak-Bajorországnak a népével műveltség tekintetében nem állhatja ki a versenyt.

Bajorország falusi üdülőhelyein, így Tegernseeben, Schlierseeben és Gmundban a nyári évszakban állandó parasztszínházak szórakoztatják a közönséget. Nagy kár lenne egy ilyen színháznak a meglátogatását elmulasztani. A mit lát és hall az ember, az nem kóborló komédiásoknak a bohóckodása, nem a bécsi Wurstl-Präter bolondjainak mókázása, vagy Ós-Budavár artistáinak a „szellemeskedése”, hanem igazi művészet, mely az élet természetes egyszerűségének egyes megkapó jeleneteit ábrázolja.

Az életbonyodalmak rejtvényeinek megoldására, a nagy szövevények csomójának kibogolására, erős szenvedélyek festésére, nehéz problémák megfejtésére ezek az emberek nem vállalkoznak. Ezt a teret a magasabb színűművészetnek engedik át. Épp úgy tartózkodnak a frivolság megérzékítésétől, melyet nem szükséges a színek utánzatában bemutatni, mert úgy is tele van vele a mindennapi élet. Az ő romlatlan lelkekhez frivolság különben sem nyithat magának utat.

lottuk-e valaha, legalább itt a felvidéken, hogy az állami vagy megyei hivatalnok merészelt volna másképp szavazni, mint a kormánypártra, bármilyen volt volna is személyes meggyőződése?

Bécsben a választások délután öt óra után döltek el, „mert akkor jöttek a hivatalnokok szavazni“, kik valamennyien a keresztény szociálisokra adták szavazataikat. — Képzeltető-e ilyen szabadság nálunk? Nem-e úgy küldötte a liberális államhatalom az ő tisztviselőit a választók nyakára, mint egy kopót, akinek eo ipso kötelessége minden lehető eszközt megragadni, hogy a kormányjelöltjét elősegítse? — S ha összeütközésbe jött a büntető törvénykönyvvel, nem-e éppen ott talált bűnpalástolásra, ahol büntetésnek kellett volna érnie. Bepanaszoltuk annak idején Tarnóczyt, Szulyovszkit, később Filbergert, Abaffyt, Soókyt, s mit tudom én, hogy hívják azokat az apró szenteket, s mi lett az eredmény? — Semmi!

Dehogy semmi! Az eredmény ott mutatkozik a liberális parlamentben. A féketvesztett ellenzék, melynek tetteit egész terjedelmükben nem helyeselhetjük, feljogosítva érzi magát izgató botrányok árán is megalázni, azt a pártot, melynek létrejöttében, az igazságnak, szabadságnak még csak árnyékát sem látta, s mely a választói jognak csak frivol lábbaltaposásával juthatott ilyen számban a parlamentbe.

Egy fontos szociális kérdés.

— Két közlemény. —

II.

A cselédnek a nevelésre káros hatásai ellen nem védheti magát másképp a gondos szülő, mint ha a legnagyobb óvatossággal választja meg a cselédet és ha kiválasztá, iparkodik őt minden módon hűséges társává tenni. Erre pedig csálhatatlan eszköz a jó bánásmód és magának a cselédnek is gondos nevelése.

Már Plutarch is két fő kelleket kíván meg

Hanem, amit ők nagy ambícióval, tiszta műérzékkel és lelkesedéssel bemutatnak, az a való életnek egy-egy igazsága, mely költői alakba öntve, kedvessé és vonzóvá tesz valamely erényes cselekedetet, vagy utálatossá valamely bűnt.

Igy Tegernseeben az egyik napon Wächlernek „A bosszú“ című színművét adták népies átíratban. A színmű tartalma röviden abba a magyar közmondásba foglalható: Az Isten malmai lassan, de biztosan őrölnék. Az ekeszarvához szokott parasztleánynek, a gereblyéző, süroló, minden szolgai munkát végező parasztleányok olyan értelmesen deklamáltak, olyan ügyes taglejtésekkel és hangnyomatekkel adtak kifejezést a gondolatok és erzelmeik árnyalatainak, hogy sok vidéki szintársulat bizvást elbujhat előttük.

Végig nézte ezt az előadást igen sok ember, mind művelt népesládok tagjai, de mindnyájan úgy nyilatkoztak, hogy a népműveltségnek ez a bámulatos fejlettsége unikum számba megy.

Ilyesmit Tirolban már nem találhatunk. A kultúra mindig lépést tart a vagyoni jóléttel. Tirolnak sokkal szegényebb népét az életküzdelmek nehéz gondjai visszatartják azoktól a szellemi foglalkozásoktól, melyeknek Bajorország egyes áldott vidékeinek parasztsága műveltséget és polgárosodottságot köszöni.

a jó cseléd... „Először — ugymond — szükség, hogy tiszta erkölcsűek legyenek; másodsor, hogy jól tudják helyesen beszélni a nyelvet.“ Kivált az első években kell gondosan megválasztani a szülőknél a cselédeket és a legéberebb s állandó figyelemmel ellenőrizni befolyásukat. A személyes jelenlét és ráhatás a legelhatározóbb e korban a kialakulásra. Az pedig közismeretű, hogy beteges dajka az egészséges gyermeket is megrontja, — az egészséges pedig a szülők átörökölt gyengeségét is helyrehozhatja. Cselédnek továbbá mindenesetre ajánlatosabb a vidéki fiatal romlatlan, habár műveletlen leány, mint a városban kitanult, habár ügyesebb cseléd.

2. A legfontosabb és eredményt leginkább biztosító mód az, ha a szülők jóakarattal és türelemmel megnyerni iparkodnak a cselédek bizalmát s biztositani hűségüket. Nem csak saját érdekek, s legdrágább kincsöknek a java, a kít reá biznak, kívánja ezt, hanem keresztény kötelességek is.

Es ezt könnyen meg is szerezhetik. Hiszen a cseléd, mikor először lép szolgálatba, rendszerint tudatlan, ügyetlen ugyan, de többnyire még romlatlan és telve van jóakarattal és készséggel és így könnyen idomítható. Bizalmat bizalommal, jóakarattal jóakarattal viszonz. Türelemmel legyen a család hibáik és ügyetlenségei iránt. Hiszen ők is emberek s mi lehetne már igazságtalanabb és oktalanság, mint azt kívánni tőlük, hogy mindent pontosan és hibátlanul végezzenek, holott ha önmagukba tekintetnek az ily türelmetlen szülő, magukat sem találják ily tökéleteseknek. Hogyan lehet tehát kívánni ezt a tökéletességet olyan emberektől, a kik műveltségre nézve annyira alattok állanak? Annál inkább érdemlik meg az elnézést és jóakaratot, mert hiszen alacsony sorsban idegen érdekért teljesítenek nehéz munkát.

Aztán a cseléd is úgy szólván csak egy gyermek, akit nevelni kell és ha magához akarja nevelni az ember, úgy kell bánni vele, mint egy gyermekkel. Először bizalmat kell megnyerni, aztán oktatni; de lassan, türelemmel; nem követelőzőleg, nem megszegyenítőleg; különben önbizalmát, kedvét veszti, elhidegül, makaacs, kárörvendő és hanyag lesz.

Semmi sem nyeri meg jobban a cseléd bizalmát és ragaszkodását, mint ha a szülők érdeklődnek sorsa, családja iránt; részt vesznek örömeiben, bánataiban. Beszélgessenek tehát vele a szülők saját ügyeiről, otthoni viszonyairól; ter-

1 Dunapaloup, i. m. T. I. II. C. IV.

De ha már műveltség és anyagi jólét tekintetében mögötte is áll Tirol népe Észak-Bajorország parasztságának, egyben nem hagyja magát felülmúlni senki által, s az mely vallásossága. Az ő lelki élete, természeténél fogva vallásos élet. Ha jót, nemeset, szépet akar mondani, a vallástól kölcsönzi gondolatához és szavához a tartalmat. Ez különben közismeretes dolog, melynek néhány vonással való jellemzésére talán meg lesz alkalmunk.

E helyen ezt inkább csak azért említjük, mert jól esett tapasztalunk, hogy a vallásos érzés és élet az északi bajor németiségnél is nagyszerűen megnyilatkozik. Sőt bizonyos tekintetben a bajor paraszt vallásossága elevenebb és nyilvánulásában általánosabb. Így például a bajor paraszt az úrral szemben is — legyen az bármily nagy úr — határozottan és erőteljesen fejezi ki az ő vallási hitét. A szállókban, melyek többnyire paraszt emberek tulajdonát képezik, feszület van a lépcsőházban, az étermekben, az olvasó- és biliárd-szobákban.

Tetszik-e ez egyeseknek, vagy nem tetszik, azzal a tulajdonos nem törődik, de pórul járna az a vendég, aki a feszületet, vagy a szent képet kifogásolni megpróbálná. Rövidesen ajtót mutatnának neki.

veiről s egyben-másban nyujtsanak támogatást is. A családtalannak legyen valódi második családja a család. És ezzel kétszeres eredményt érnek el a szülők: jobban kiismerik erényeit, hibáit kamatostól vissza kapják a jótéteményeket. Biztosítják a család javát, a békét; a gyermekek ártatlanságát; másrészt jobba teszik magát a cselédet is. És ez bizonyos mértékben felelősséggel járó kötelességek is a szülőknél.

Mindenekelőtt pedig kötelesek a szülők gondoskodni a cseléd vallás-erkölcsi neveléséről, melyet az anyai közvetlen gondosság hiányában a családtól távol csak itt találhat föl a cseléd. Időt kell adni neki a mindennapi imára, ünnep- és vasárnapokon a szent mise és szent beszéd hallgatására, a melyekhez a cselédnek is isteni és természeti joguk van. A terhes munkakörök lelkőknek úgyszólván a válás az egyedüli nevelője és fölemelője s egyszersmind hűségöknek és kötelességszeretőknek is legbiztosabb záloga még akkor is, ha senkisem ellenőrizi cselekedeteiket.

Ép ilyen kötelessége szülőknél a cselédet betegségben türelemmel ápolni és gondját viselni.

Végül a család ne bocsássa el a cselédet minden kis ok miatt; ne engedje ki őt könnyelműen a bizonytalan világba; hanem ha megválnak tőle, terjeszse ki gondját jövőjére is s a menynyire lehet, legyen rajta, hogy jó helyre kerüljön.

Igy lesz a cseléd ismét élő tagja és áldásos kiegészítője a családnak, amint a természet és Isten rendelte s így fogja megtalálni a családban a cseléd is az anyagi fenntartáson kívül a léleknek másik és nélkülözhetetlen táplálékát is: a jóakaró szeretetet, s lelkének üdvét, melyre teremte van.

S. G.

Levelezés.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Bánffy redivivus! Tudvalevő s általán ismert dolog, hogy szelleme még folyton kísért, él; mert lekötözött ipar barátjai istápolják és ugyesen alkalmazott injectioval ébren tartják, hogy el ne — aludjék.

Ennek a tettekben ténykedő szellemnek hivkövetői a megye telivér liberálisai, kik jól ismerve mesterüket, kedvére — szellemében „ténykednek“. Ime a példa.

Nyitra-Rudnón 1901. évben két megyebizottsági tag választása vált szükségessé. E választás 1901. nov. 14-én Abaffy privigyei szolgabíró előnklete alatt megejtetvén, a szavazó lapok megolvasásánál kitűnt, hogy Vetzél S. 195 és Liska

Ezzel szemben a tiroli nép inkább csak a szívébe zárva hordja az ő vallásos hitének kincseit, melyeket kiosztogat családjának a tagjai között, de arra már nem fektet súlyt, hogy a vele érintkező uri embert is vallási érzés körébe, erkölcsi életének közösségébe vonja. Erre különben nincs is szükség, mert Tirolban úr és paraszt egyaránt vallásos, míg Bajorországban az úri körök közül már számosan az indifferentizmus vizein eveznek, hogy ne is szóljunk azokról, akik „felvilágosodottaknak“ nevezik magukat, ami ha nem is jelent még vallástalanságot, de mindenesetre jelent vallási szabadságot. Itt tehát a gazdag és értelmes parasztság valószínű misziót teljesít.

A bajor társadalomban ennek a parasztságnak, éppen gazdagsága és műveltségénél fogva nagy sulya és nagy befolyása is van. Az ő vallásbeli meggyőződését, politikai hitvallását, erkölcsi világnézetét lehetetlen semmibe venni. Sok kaputos embert terelt el a kulturkampfos iránytól a bajor paraszt erős, tántoríthatatlan egyházúsége.

* * *

Ezen párhuzam után, melyet a két határos ország népe között vontunk, fordítsuk most szorosabban figyelmünket Tirolnak kék tava felé.

J. 194 szavazatot kapott, holott a liberális Bartalos és Ray csak 89-89-et.

Ez a kedvezőtlen eredmény nem tetszett a bányászoknak, hát nossza rajta! a választást megtámadták. E felelősségüket azonban úgy igazolták, mint az állandó bíráló választmány elutasította és a fenti két néppártit — igazolta.

Szabó L. divéki jegyző, — kinek utasítására, azt nem tudni, csak sejtteni lehet, — hogy a kath. főpapok képeivel díszített nemes Nyitra vármegye közgyűlési termébe két néppárti pap bejőjön, ezt a borzasztó bünt kálomista lelkiismeretere nem vehette. Azért harmadsorban a m. kir. közigazgatási bírósághoz felfolyamodott, desavualván úgy a fenti I. és II. fokú határozatot, valamint az elnököt is — ki főnöke, a választás inkorrekt vezetésével vádolva kivitte a választás megismétlését.

Az így elrendelt új választásnak ez év május 9-én kellett volna megtörténnie, ha az elnök — ismét Abaffy! — véletlenül gyomorgörcsöket — nem kap! Ez okból (?) meg nem jelenvén, a választás megejthető nem volt. Pedig kár volt elmaradnia. Láttá volna a derék és tisztességes népnek pártjához való lelkes ragaszkodását és fényes győzelmét. De hát nem jött. Eljött azonban e hó 8-án tartott választásra, a mikor is immár a legjobb egészségben megláthatta a liberális párt fényes (?) győzelmét és a két gonoszul meghurcolt néppárti pap — vereségét. Vájjék ez a fényes győzelem a Szolgabíró uraimék tartós egészségére...

A választás után természetesen csak úgy tomboltak örömeikben. A helyszínen abcúgolták Vetzelt, Liskát s minden néppártit. Rohamosan behívták a már előzőleg berendelt bandát — egy bögőt és két-három hegedűst! —; később pedig a divéki kürtösöket* és ezekkel nagyszerű lampionos (??) menetet rendeztek az utcán — fényes nappal!!! Dühökben meg nem állhatták, hogy szövetk. boltunk előtt ne demonstráljanak. Tovább menve, látogatást tettek Sporzon lakásán, a hol — a házi úr távollétében — családja füle hallatára a divéki jegyző Szabó Lajos durva kifejezésekkel illette Sporzont. E miatt lakolni fog ismét az Ellenőr Rudnói alnévű levelezője immár 4-szer. A bűnvádi eljárás ellene meg van téve. Itt „rebus bene gestis“ tovább vonultak és az „Ellenőr“ szerint a rudnói papnak is szerenádót adtak Ezt csak e lapból tudtam meg. Azt azonban pozitíve tudom, hogy a menet egyenesen Laufer koresmájába tért „ad magnum áldomás“ és ugyanazon Szabó Lajos jegyző Kaas Ivor báró országos képviselőt hazamenetelében Bérczi tanítóval egyetemben útjában bántalmazta, illetve megfenyegette. És ez a tanító katolikus iskolában működik!!!

* Bérczi kath. kántortanító főszerepet vitt!

A Rofan-hegycsoport ormai felett, melyek a tavat nyugatról övezik, melázó lassúsággal halad el a lepihenni készülő nap. Megszaggatott felhődarabokon keresztül hatolva, bágyadtan esnek bucsusugarai a hósávokkal csikozott ormokra.

Meghaladt pályája mögött árnyékot hagyott hátra, melyet az átellenes csúcsok vetnek a távozó után az erdőre, a tóra és részben a hegycsoportra, melynek ormai felett épp most úzi utolsó játékát a tűnő napsugár. Az árnyék nöttönő, kiszélesedik, s mint egy óriási kék fátyol ereszkedik le a szemhatárra. Kék már minden, a tó, a völgy, a virány, az erdő, a bérc. Csak a nyugoti oldalon, ott fent a legmagasabb ormokon, melyekről még el nem költözött a nap, van aranysárga fény és kristálysugáros káprázat. A vakító fehérségű hósávokon szivárvány-pompát fejt ki a haloványuló alkonypr.

Nagyon gyengén haloványodik a pír. Meglátszik rajta, hogy szeretne élni, virulni és színpompában fürdeni a gazdag természet ölen.

Mégis csak szépek és becsesnek kell lennie az életnek, ha mindennek fáj az elmulás. Az embernek, a virágnak, az alkonyprnak.

Való, igazán oda való e tüntetést rendező banda elnökeül...

Tudósfításom nem volna teljes, ha még egy személyről, mint a választás tulajdonképeni ténykedőjéről számot nem adnék. Ez a penzzel bőven ténykedő, valami Lonek nevidzeni lakos, nyug. szekerész tiszt, származása nem tudatik, hanem az tudja van, hogy *nem magyar honos*.

Ez az úr adta a pénzt, ő hozta le a nevidzenieket és dobrocsniakat, összesen 16-ot, teljesen **iffas** állapotban, a tisztos néppárti választók legnagyobb botránnyára! Kosztolnafalu, Dlzsín és Szecs községek — ez utóbbi 3 kivételével — ígéretet, itatások dacára kitarítottak. Rudnó szintén. Belapataka derekasan tartotta magát. Csávoj? Rasszul. Divék? — a legrosszabbul! Vezér nélkül farkasok prédájává lett!

De ez még nem lett volna a választás eredményére döntő, ha az elnök több néppárti szavazót koruk bemozdása miatt vissza nem utasít, sőt ha egyesek, mások, halottak, sőt távollevők helyett le nem szavaznak.

Gondunk van rá, hogy ezeket a törvényellenességeket megtoroljuk és a jog, törvény, igazság elvét győzelemre segítjük.

Fentiek után ezt az alternatívát teszem, esedezve, hogy rá őszinte választ adjanak az illetők.

1. Ki adott 7 drb szarvasmarha számára legelőt Homola János nevidzeni bírónak és mily rekompensacio fejében?

2. Ki tette Vázny Ignác nevidzeni választónak azt az ígéretet, hogy ha a liberális pártra leadja szavazatát, neje után járó kórházi költségeket neki elengedik.

3. Mi okból idéztette magához a privígyei főszolgabírószág Homola József, Panisz Mihály és Kuray András Szecs község elöljáróit? — Azon a címen, hogy koresmát kap az urbéri község és hogy legyenek liberálisok!!!

4. Mi okból hivatta magához rudnói irodájába Panisz György és Kuray János kosztolnalfalvi választókat Abaffy tb. főszolgabíró?

5. Mit keresett Szecs községben a választás előtt két nappal Soóky szolgabíró társaságában Lövenstein tardoskeddi jegyző és Czeizel rudnói h. jegyző?

6. Mi dolga volt e hó 8-án tehát a választás napján Czeizel h. jegyzőnek Dlzsín községben a reggeli órákban?

7. Ki adott a kosztolnalfalvi választóknak 3 liter spirituszt Deligát Katalinnál?

8. Végre ki „bruderschaftozott“ a divéki körben és ki s mily áron vásárolta a választókat? E kérdésekre határozott s őszinte választ kér az egyik a meghurcoltak közül.

Kosztolnafalu, 1903. július 18-án.

Liska János.

Hogyan választanak minálunk?

Jegyzőkönyv, felvéve Divék-Ujfalu 1903. július hó 16-án.

Alulírottak kijelentjük és e kijelentésünket esküvel bármikor megerősítjük, hogy az 1903. évi július hó 8-án Nyitra-Rudnón megejtett megbízottsági tagválasztáskor:

1. Kohn Jakab divék-ujfalusi lakos, kinek biztos tudomásunk szerint *szavazati joga nincsen*, a választás helyiségebe ment, hogy szavazatát a mult évben elhalt apja Kohn Mihály helyett érvényesítse.

2. Kovács József, divéki lakos, kinek apja ezelőtt három hónappal meghalt, apja helyett leszavazandó, a választási helyiségbe lépett szemünk láttára és állítólag, — mely állításert azonban, mint jelen nem voltak, a felelőseget el nem vállaljuk — le is adta szavazatát.

3. Kovács András vajeje divéki lakos, kinek szavazati joga Diveken nincsen, *leszavazott mint divék-ujfalusi lakos* és szavazásra jogosult; *holott neki Divék-Ujfalu lakhelye sem a multban soha nem volt és jelenleg sincs* és nevezett községben nem is birtokol oly területet, melylyel a választási censust a legkevésbé is megközelítené.

4. Vázny Ignác nevidzeni lakos szavazás alkalmával, midőn őt többen a szavazás helyiségebe tuskolták, következőleg nyilatkozott: kétszer már voltam, harmadszorra már restellek. („Dva rázi som už bol, už ma tretí raz mrziš.“)

5. Blaho György verbényi lakos, midőn neki Nyitra-Rudnón szavazati czédulát kínáltam, tudva, hogy ő föltétlenül a mi, t. a néppárt hive, következőleg nyilatkozott: „Keresztapám ez egyszer nem lehet, mert Abaffy szolgabíró úr azt mondta nekem, hogy kieszköli, hogy a pajtámat oly helyre állíthassam, a hol kívánom, nem ellenzi arra az esetre, ha a választásnál vele tartok.“ (Krstný apko moj, nemožem, lebo pán slúžny Abaffy mi povedali že mi vikonaju, aby si pajtu tam mohol vystavit, keď mi bratia nebránia, jak budem s nimi hlasovat.“ Kde sám budem chceš.)

6. Gyuriska József divék-ujfalusi lakos Géczy Anna (Tamásnak felesége) és Géczy Anna (Pálnak felesége) előtt következőleg nyilatkozott: „Že on móže dobre pífi, lebo tri zlatovky dostal.“ (T. i. a választásra célozva.)

Ezzel a jegyzőkönyv bezárattott, felolvasva és megmagyaráza lón.

K. m. f.

Géczy János,
tanu és néviró.

Géczy József,

Beszeda János,
tanu.

Géczy András,

A kék fátyol, melyen keresztül a menyboltozat a tó tükrével ölelkezik, gyengíti annak a tűzvörös fénynek pírját, enyhén árnyalja s azután átveti a távolságnak kékelő kódébe. Nemsokára rózsaszínben fürdik minden, a tó, a völgy, a virány, az erdő, a bérc, az ég.

A csillag pedig nyájasan mosolyog le a völgyre, melyen ujra az elevenség és a kellem bája ömlik el.

Ez a csillag az estfátyol lengésébe takaródzó völgyre nézve ugyanaz, a mi a bánatos, az elmulás keserveitől levert emberre nézve a hit: a feltámadás életszövétnéke.

S amint ragyog, mosolyog a csillag a tiszta derűvel néző ormok felett, a rózsaszínű égen, csónakok raja szeldeli a tavat, énekek árja harsan a völgyön át, a két oldalról emelkedő sziklafalak felfogják az éneket, felröptik a bérec tetejére, a hönnet azt bűgő, panaszos hangokon százszorosán visszahangozza az erdő.

Achenseeben így néz ki egy szép nyári est.

Adieu.

De az elmulás törvény, rideg, kemény, változhatatlan. Borzasztó törvény, s még sem kegyetlen, mert nem vigasztalatlan. Az alkonypr eltűnik az ormok arcáról, vele elenyészik az élet utolsó nyoma, kékség borítja be az imént még fényes csúcsokat, a kristály-sugáros hósávokat, úgy néz a néhány óra előtt még viruló zöld, életvidám Achenthal, mint egy templom fekete vasárnapon. Az oltárkép, melyről azelőtt a menyország glóriája sugárzott le, a feszületek és oltárok, melyekről angyali arcoknak reményt, biztatást keltő szelid tekintete esett reánk, kék lepellel vannak eltakarva.

A komolyságnak ezt a bűnbánatra intó egyhangúságát csak a feltámadásnak örömteljes háláéneke fogja elűzni. Akkor majd ismét az ünnepi magasztosság fénye, a vidámság és életkedv derűje fog szétáradni a templomon.

S a feltámadásnak örömmünnepe mindenesetre bekövetkezik. Csillag ragyog fel az égbenyúló ormok felett, ragyogásától tűzvörös lesz a menybolt, s a tűzes fényt ezerszeresen veri vissza a kék tónak lágyan riugó hullámos tükre.

Jegyzőkönyv, felvéve Ny. Rudnón 1903. évi július hó 12-én Kmöstinecz Mihály és Skraban Vincze tanuk jelenlétében. Alulírott kijelentem és e kijelentésemet esküvel bármikor bizonyíthatom, hogy a f. évi július hó 7-én Banka községbe *Abaffy t. b. főbíró*, *Filatz Lajos*, privígyei lakos és *Szabó Lajos dieleki kgyegző* Banka községbe jöttek és a választók összehívása után felszólították őket, hogy a július 8-iki megyebizottsági tagválasztás alkalmával *Sooky Kamillo és Filatz Lajosra* szavazzanak. Ezek után Szabó Lajos a községben levő 7 választót Steiner Samu korcsmájába terelték, hol is számukra négy korona árán pálinkát rendelt és így itatta őket. Kijelentem továbbá, hogy Steiner Samu korcsmáros eldicsekedett előttem, hogy az ivás árát Rudnón neki a július 8-iki választás alkalmával kifizették. Ezzel a jegyzőkönyv bezárattott és a tanuknak megmagyarázva, aláírva lőn.

K. m. f.

Illás János, Skraban Vincze, Kmöstinecz Mihály,
tanuk.

Hulényi József, jegyzőkönyvvezető.

Ujdonságok.

Felhívás.

A néppárt trencsénmegyei tagjai tisztelettel felhivatnak, hogy a f. é. augusztus hó 24-én Zsolnán délután négy órakor tartandó közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek.

A közgyűlés tárgya:

1) Az 1903. július hó 13-án Zsolnán tartott értekezletből kiküldött bizottságnak f. é. július hó 27-én tartott ülésében alaposan megvitatott és megállapított alapszabályoknak elfogadása.

2) Az elnök, alelnök, pénztáros, a választókerületi bizottságok tagjainak stb. megválasztása.

3) A néppárti érdekek képviselőtére megindítandó lap ügyének végleges rendezése.

4) Netáni indítványok.

Kelt Zsolnán, 1903. július 27-én.

Steszkal József,
bizottsági elnök.

Bende Imre, nyitrai püspök ur óméltósága aug. 9-én vagy 10-én érkezik vissza radosnai nyaralójából Nyitrára. Óméltóságára a radosnai balzsamos levegő igen jó hatással van és teljesen felgyógyult mintegy megifjodva érzi magát a sok gesztenyefával tölön-tal tömött erdőség közepette.

Dr Francisey Lajos, lapunk társszerkesztője aug. 1-én svajci és délbajorországi körutjából legjobb egészségben visszaérkezett.

Főegyházmegyei hírek. Horváth Ferenc dr. újonnan kinevezett esztergomi praelatus-kanonok továbbra is működni fog az esztergomi szemináriumban mint a jog és történelem tanára. — Szendrei Fulgentius segédlelkésznek Moravánra, Czintula István segédlelkésznek Ó-Barsra, Hermann József beszerceegyházmegyéből átvett áldozár segédlelkésznek Verebélyre, Grusz Lipót segédlelkésznek Somorjára küldettek. Kanyó József moharai h. lelkész állásától felmentetve, Romániába távozott. Helyébe adminisztrátornak Cenner Lajos küldetett. *Juriga János* stomfai káplán hasonmóságban Vág-Sellyére helyeztetett át. — Revisnyei Reviczky Aladár, lévai káplán, vármegyénk szülőtte a lazaristák közé lépett és már is megkezdte a noviciátust.

Személyi hírek. Czeizel Gábor pápai praelatus ur ómlga több heti gyógykezelés végett Marienbadba utazott. — Dr. Bobok József apátkanonok és dr. Kaszala János theol. tanár több heti távollét után visszaérkeztek Nyitrára. — Markhot Gyula Nyitravármegye alispánja rövid üdülésre Tatra-Füredre utazott. — Tagányi Nándor nyitrai pénzügyi titkár Etelka leányával Koritnyicára utazott. — Aranyossy József tábori lelkész Erdélyben Borszéken nyaral. — Jándi György, pannonhalmi főiskolai tanár, lapunk munkatársa több heti szünidőre Nyitrára (Darázsira) érkezett. — Dr. Martényi Árpád érsekújvári aljárásbíró 6 heti szabadságra Szepeességbe utazott. — Dr. Biringer Ferenc kórházi igazgató aug. 1-ével szept. 12-éig szabadságra ment. Az igazgató ur ez időt a bécsi klinikán szándékozik tölteni, hogy a gyógyászat és sebészet legújabb vívmányaival gyakorlatilag is megismerkedjék.

Eljegyzés. Somogyi János, jablonici gyógyszerész jul. 28-án jegyet váltott Jakubovics Sándor, nyitrai kath. elemi iskolai igazgató kedves leányával, Lujza kisasszonnyal.

Gyászmise XIII. Leo pápáért. A megboldogult halhatatlan emlékü szt. Atyáért a gyászmise a székesegyházban 27-én volt. Czeizel Gábor praelatus-kanonok tartotta, majd a katalfalknál az abszolutiót vele végezték Vagner, Csippek, Jeszenszky és Mihálik kanonokok. A nagy pápa emléke sok hívót vonzott a templomba, képviselve voltak az összes hivatalok: a megyeház, a város, a tvszék, a pénzügyigazgatóság és a honvéd tisztikar. Held százados egész huszárcsapata volt jelen, a kőmíves-egylet zászló alatt. Érezzük mindnyájan, hogy Leo pápában a század legnagyobb férfja dőlt ki, kit nehéz lesz pótolni; de látjuk azt is mindnyájan, hogy a sok vallás mellett mégis csak egy a katolicizmus és csak egy pápa van a világon; érezzük — hívó és nem hívó — hogy az mégis csak valami más természetű vallási fő, mint annyi más egyéb vallások előjárói, kikről, ha meghalnak, nem emlékezik meg az egész világ. Leót életében és halálában az egész világ tisztelete környezte. Az ősi katolicizmus pápája volt ő. — Az alsó-plebánia-templomban 28-án, az irtalmas testvérekkel — nagy fényvel — 29-én tartották a Requiemet; mindkét helyen Mihálik József apát-kanonok celebrált. — Pográny község lakossága is szép bizonyosságot tett hithűségéről, mert a mint értesült a nagy pápa, XIII. Leo haláláról, a gyászlobogókat a plebánia, az iskolai épületekre és a község házára kitzúve, jul. 27-én megtartott gyászisteni tiszteleten az előjáróság tetteletileg megjelent, a szent mise után pedig Karsay Imre pogrányi plebános előtt az előjáróság elén Bihary Gyula körjegyző tolmácsolta mélyen meghatva a lakosság gyászát és részvétét azon nagy veszteség fölött, mely XIII. Leo az egyház böles kormányzója, híveit igazán szerető Atyja elhunytá által nemcsak a róm. kath. egyházat, hanem az egész világot érte és felkérték a plebános urat, hogy adna az illetékes körök tudomására Pográny község lakosságának őszinte és mély részvétét.

Áthelyezés. Réday János, nyitrai főgimn. tanárt lapunk jeles színi kritikusat Temesvárra nevezte ki a kultuszminiszter. Derek barátunk távozását őszintén sajnáljuk, s kívánjuk, hogy új állomásán is oly általános rokonszenv kísérje, mint azt megnyerő kedves modorával Nyitrán is kiérdemelte.

Halálozás. *Vértessy Sándor*, nyug. kir. táblai elnök, v. b. t. tanácsos, Bende Imre püspök urunk rokona jul. 28-án elhunyt Budapesten. Az elhunyt gyakrabban fordult meg Nyitrán, hol lebilincselő kedves modora által mindenkinek szeretetét megnyerte, akivel csak érintkezett. — *Roller Béla*, trencsényi főgimnáziumi tanár élete 32. évében egy budapesti gyógyintézetben elhunyt. Halálát edes anyja és özvegye szál. Lonszky Fanny siratja. — *Janovszky József*, hrabovai földbirtokos,

Janovszky László, trencsényi főgimn. tanár edes atyja élete 79. évében elhunyt. — *Kingyera Károly*, udvarnoki esperes-plebános életének 73. évében jul. 25-én hosszas betegség után jobb létre szenderült. Béke poraikra!

Kórház vizsgálat. Julius 31-én dr. Fáy A. közegészségügyi felügyelő Budapestről meglátogatta a nyitrai közkórház tuberculoticus osztályát, ott látottak és hallottak felett legnagyobb meglepődését fejezte ki. Röviden átnézte a kórház egész telepét és nem győzött csodálkozni a vidéki kórházaknál ritka berendezés, tisztaság és a betegekkel való bánásmód felett, mert heti vásár lévén az elég számú ambalentiát is végig nézte.

Birtokváltás. Flesch József zobori birtokát özv. Rosenzweigné megvette 230,000 koronán.

Honvédségünk hazaérkezése. A 14. honvéd gyaioegrezed 2. zászlóalja július hó 29-én délben Galgócra Nyitrára érkezett, itt megebédelt, és délután 3 órakor folytatta útját Verebély felé, hol aznap éjszakázott. Másnap reggel Verebélyről Lévára állomási helyére indult. A 14. ezred 1-ső és 3-ik zászlóalja pedig július hó 30-án Galgócra városunkba érkezett; és a nagy gyakorlatok kezdetéig itthon marad. A tartalékosok folyó évi fegyvergyakorlata augusztus hó 9-én kezdődik, amelyre tömegesen be lettek hívva. Úgy látszik, hogy ezidén házi ezredünk őszi fegyvergyakorlata kisebbserű hadosztály gyakorlat lesz.

A nyitrai nemzetiségi per a pozsonyi kir. táblán. Augusztus 6-án, mint a „Pressburger Tagblatt“ jelenti fogják tárgyalni Pozsonyban a kir. tábla fellebbezési tanácsa előtt azon qñpört, melyet a nyitrai kir. ügyész emelt dr. Markovics Rezső vágúj helyi ügyvéd, dr. Markovics Gyula vágúj helyi orvos és Csulik Lajos óturai evang. lelkész ellen A nyitrai törvényszék igazgatásért akkor dr. Markovics Rezsőt 5 hónapi fogságra és 500 kor. pénzbírságra, dr. Markovics Gyulát 2 havi fogságra és 200 kor., Csulik Lajost pedig 3 havi fogságra és 300 kor. pénzbírságra ítélte.

A zsolnai kiállítás megnyitására, mely tegnap aug. 1-én ment végbe, Nyitráról a következők vettek részt: Dr. Kramolin Victor főispán, Markhot Gyula alispán (ki Tatrafüredről utazott oda), Juhász Sándor és Huszár István mint a vármegyei törvényhatóság kiküldöttjei, továbbá a vágúj helyi járási főszolgabíró, Vieszt Gyula városi főjegyző és Gyulay Mihály vár. mernök, kikhez Pöstyénben Machovich János főszolgabíró csatlakozott.

Adomány. Bende Imre nyitrai püspök ur ómlga a viszlajai plebániához tartozó Szverpec főközségbeli tűzkárosultaknak 70 koronát kegyesen adományozni méltóztatott; miért is alulírott tűzkárosult hívei és saját nevében ezuttal is hálás és mély köszönetét kifejezi. — Kelt Viszlaj 1903. évi július 28. *Mihályfy János*, h. plebános. — Bezák István récei plebános, Kis-Kévérdi községnek 11 éven át volt lelkésze, a kis-lévárdi épülő templom új főoltárára 500 koronát adományozott.

Bucsuéstély. Sztrechay Vince újonnan kinevezett kir. táblai bírónak Trencsénből való bucsuzása alkalmából trencsényi tisztelői nagyszabásu bucsuacsorát rendeztek, melyen közel 100-an vettek részt, s a távozó táblai bírót számos lelkes felköszöntőben részesítették.

Uj kath. templom. Nagy-Kubra trencsénmegyei község 14500 korona előiránnyal egy róm. kath. templomot fog építeni a mostaninak helyén. Az izléses és modern szerkezetekkel ellátott, román stílusban tervezett templom terveit Scholtz és Materna trencsényi építészek készítették, kik az építkezést még ez évben fogják végrehajtani.

Elmaradt zarándoklat. Kottesovszky Alajos nyitra-boldogasszonyi lelkész Mária-Cellbe zarándoklatot hirdetett augusztus végére. Mint hogy Kottesovszky ur ez idő szerint, sajnos, súlyos betegen fekszik, lapunk útján értesíti az érdeklődőket, hogy a zarándoklat elmarad.

Nyomdászok mulatsága. Figyelmeztetjük t. olvasóinkat, hogy a nyitrai nyomdászok nyári mulatsága ma, aug. 2-án délután 5 órakor kezdődik a zabori Toifl-kertben. Aki teheti menjen el, megérdemli a pártfogást a derek fiúk!

A „Hid”. A Sziget és Zoborhegy között lévő ártér áthidalására alakult bizottság a hid-alap javára f. évi augusztus hó 8-án (szombaton) délután 5 órakor a zabori Toifl-kert helyiségeiben sétahangversenyyel és táncal egybekötött zártkörű nyári mulatságot rendez. — Kéretnek a hölgyek egyszerű nyári ruhában megjelenni. Belépti díj személyenként 2 korona, családjegy 5 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kedvezőtlen idő esetén a nyári mulatság f. évi augusztus hó 16-án fog megtartatni.

Óvakodjunk a puszkagolyóktól. A nyitrai rendőrkapitány közlése, hogy a nyitrai 14. honvédegyezred által folyó évi augusztus hó 3-án és 4-én reggeli 6 órától déli 12 óráig életpőtényvel harcserű lövés fog tartatni Menyhétől délre a Zsibrica nyugati lejtőjén; Jókó majortól délkeletre Peiperas hegy 403 magassági pont és Zsibrica földírányával. A lövészet tartama alatt a lövészet irányában a magaslaton vörös zászló fog kitűzteni és megfelelő számú járőrök fognak kiállítatni. A lakosságot figyelmezteti, hogy a jelzett időben Menyhe, Jókómajor, Vásáru major, Zoborhegy éjszaki része, Nagy-Harance és Zsibrica hegyen tartózkodni életveszélyes.

A nyitrai iparos és kereskedő iskola értesítőt kiadta Bieliczky Elek igazgató. Ebből kivesszük, hogy az iskolát összesen 278 iparos és 64 kereskedő-tanuló látogatta az elmúlt tanévben. A tanulók száma az előző évekhez képest apadt, amit az igazgató úr annak tud be, hogy a tanoncokat nem küldik az iskolába és kellő hatósági ellenőrzés hiányáról panaszkodik, mely panasz a hozzácsatolt megjegyzésekkel együtt igazán komoly megfontolást tárgyát képezhetné ugy a hatóság, mint a munkaadó mesterek részéről. Az iskolára Nyitra város évi 2600 kor. a kultuszminiszterium 1200 kor. és a pozsonyi iparkamara 400 kor. folyósít. A tantestület 15 tagból áll. Az iparosok *rendes tanfolyama* egy előkészítőből és három osztályból áll. Azon iparosok, kik nyáron késő estig kegytelenek dolgozni (kőművesek, kertészek) ugynevezett téli tanfolyamot látogatnak. A téli tanfolyam hallgatóinak száma 59. A kereskedők tanfolyama szintén három osztályra oszlik. Vallásra volt az iparosok közt 244 kath., 1 ref. és 33 zsidó. Anyanyelv szerint iparos 49 magyar, 39 német, 190 tót; a kereskedők közt 19 magyar, 39 német, 6 tót. Az iparosok között legtöbb volt cipész: 50, szabó 25, asztalos, hentes, kőműves egyenként 22, lakatos 20, a többi mesterségek aránylag kisebb számmal vannak képviselve.

A galgóci járás árvás ügyében vettük a következő sorokat: Becces lapjának július 26-iki számában az újdonságok közt „Éljen az árvaszék elnöke!” cím alatt olvasom, hogy Galgóce vidékén bizonyos panamászkáról rántatott le a lepel. — Boesánatot kérek, a midőn ilyen általánosságban hozott közlemény ellen felszólalok. Galgóce vidéke alatt egyedül a galgóci járást lehet érteni, ezen járásnak pedig alulírott vagyok közgyámja és mint ilyen azon tudatban élek, hogy közbejöttem nélkül oly fontos ügy, mint gyámság alatt levő vagyonának eltulajdonítása, illetve eladása, a vármegyei árvaszék által soha jóváhagyást nem nyert. Eszerint a vád csak engem érhetne. Azon eseteknél pedig, amikor én valamely ingatlan eladását az árvaszéknek javaslatba hoztam, a felelőséget minden irányban elvállalom. — Egyben kijelentem, hogy a galgóci járásban gyám ügyből kifolyólag bíró állásától elmozdítva nem lett, de ily címen senki ellen vizsgálat nem is volt.

Galgóce, 1903. júl. 27.

Lassu János,
jár. közgyám.

A galgóci polgári iskola értesítőt csak most elkésve kaptuk, melyből kiemeljük a következőket. A fiúiskolába beiratott 215 fiú tanuló, a leányiskolába pedig 122 tanuló, ami összesen 24 főnyi apadást mutat az előző évhez képest. Egész tandíjmentességben részesült

66 fiú és 33 leány, feltandíjelengedésben 14 fiú, 6 leány. Az iskolában 8 tanár és 4 tanító működik, azonkívül 2 „megbízott” az ének és kézügyességet (slójd) adja elő, végül egy kath. és 2 zsidó hitoktató. — A tanulók közt van 64 fiú és 40 leány, mint magántanuló, a mi szokatlan nagy szám és mindenestre hátrányára válik az előmenetelnek. A 322 mindkét nemű rendszeres tanuló közt vallásra nézve 132 róm. kath., 12 evangélikus, 3 református és 175 izraelita! Helybeli 147, megyebeli 133, más megyebeli 42. Anyanyelv szerint 104 magyar, 141 német és 77 tót. A magántanulók közt korra nézve 25—30 évesig 7, 30—35 évesig 7, sőt kettő volt 35—40 éves.

Hol tartandó a választók összeírása? Benyács István, ocsadnicai lelkész panaszt emelt a választók összeírása ellen azon a címen, hogy az érvénytelen, mert nem a község házában, hanem a jegyzői irodában történt. A belügyminiszter e felelőzésre 49/901. sz. alatt következőleg döntött: További megfelelő eljárás végett értesitem, hogy Benyács István és társai ocsadnicai lakosoknak a f. é. ápril 28-án tartott ülésében 5. sz. a. hozott határozat ellen közvetlen hozzám benyújtott s ide mellékelt felelőzését *figyelembe vehetőnek nem találtam, mert az a körülmény, hogy a nevezett községben az összeíró küldöttség a kiigazítási munkálatokat nem a község házában, hanem a jegyzői irodában végezte, törvényes indokot nem nyújt arra, hogy a választók újból való összeírása elrendeltesék. Tekintettel felelőzőknek ama kérelmére, hogy jövőben az összeíró küldöttség működési helyül ne a jegyzői iroda, hanem a község háza jelöltesék meg, felhívom, hogy eme kérelem érdemében hozzon határozatot.* A kormányhatósági rendelet második pontja értelmében a központi választmány határozatilag kimondja, hogy *jövőben ott, a hol község háza, vagy községi iroda van, az összeíró küldöttség helyül nem a jegyzői iroda, hanem a község háza jelöltesék meg.* Egyidejűleg felhívja a közp. választ. a járási főszolgabírákat, *miserint gondjuk legyen, hogy a mindenkori összeíró küldöttségek elnökei ezen határozatról a kör és községi jegyzők által figyelmeztessenek.*

Adakozások az alsó-köröskényi templomra. Az alsó-köröskényi plebánia templom belső felszerelése, javítása előtt kivetetvén, korhadtsága miatt mind összeesedett a mint helyéből kimozdított. A nagyobbított és javított templomba semmi sem alkalmazható az említett belső felszerelésből. Nincs se oltár, szószék, keresztlő-kút, gyóntatószék, miseruha-szekrény, szent sír, pad; és az orgona is rozsz, s már hónapokon át nem használható, mert nem szól. Az alsó-köröskényi plebániái pártatlanul szegény hitek — mind zsellér, napszámos és szolga — a templom kibővítésénél s javításánál és az éveken át elhanyagolt, sőt ledől plebániái gazdasági épületeknél annyit terhet viseltek és vállaltak, hogy a belső felszerelést beszerezni teljesen képtelenek. A 17207/1903. számú, július hó 28-án kelt alispáni átirat könyörödmányok gyűjtését, mint teljesen okadatoltat — engedélyezte. Nemes szívű s jótékony lelkű alázattal kéretnek, miszerint akármilyen csekély adománnyal kegyesen s jöltevően járulni méltóztatnának a mindenható úr Isten e házában felszereléséhez, hiszen nem egyszer énekeltük: „Meny, föld, tűz, víz, levegő, ég gyöngy és minden kincs; mit farsasztjátok elmémet? — Nyugadalmam addig nincs, míg fel nem találak Téged, én Uram, én Istenem! Benned nyugszik meg lelkem, Istenem és mindenem! Istenem és mindenem!”

E célra már adakoztak: mltgos Thuróczy Vilmos és családja 20 koronát, Motúz béresné 2 koronát, Szokoly béresné 1 kor., Takács Károly 10 kor., Vinkler Janka asszony és Pál fia 10 kor. Az úr Isten áldása légyen jutalmuk!

Értekezés a keresztség kiszolgáltatásáról. Nemcsak egyházjogászokat és kath.

lelkészeket, hanem más vallású lelkészeket, polgári anyakönyvvezetőket, sőt még a laikusokat is érdekelni fogja azon egyházi értekezés, amelyet Hanuy Ferenc dr., pécsi theol. tanár most adott ki e címen: „A keresztség kiszolgáltatása az egyházjog és a magyar közjog szempontjából.” (A gyermekek vallására vonatkozó magyar törvények teljes magyarozatával.) Az értekezés első sorban egyházjogászoknak és katolikus lelkészeknek szól, de a magyar szabályait ismertető és magyarázó részében (III. és IV. rész) hasznos szolgálatot tesz másoknak is. A 68 oldalra terjedő, igen csinosan kiállított füzet megrendelhető szerzőnél Pécsen; ára 1 korona. — Ezen értekezés egyebiránt első lánczeme egy értekezés és tanulmányáncolatnak, melyet „Egyházi és egyháztörténeti értekezések” címmel Hanuy Ferenc dr., 2—3 havonként közzétenni szándékozik az egyházjog és az egyháztörténelem köréből; az előbbiből lelképásztori gyakorlatban fontos, de még nem eléggé megvilágított tetteket, az egyháztörténelemről pedig az apologetikus feldolgozásra alkalmasakat fogja feldolgozni. Legközelebbi füzet szeptember elején megjelenni e címmel: „A vegyes házasságok a kánonjog és magyarországi részleges egyházjog szerint.” Irta: Hanuy Ferenc dr. (Fel fogja ölelni a vegyes házasságokra vonatkozó jogelmeletet és gyakorlati eljárást.) Ára lesz: 2 korona. — Szerzőnél kapható még f. é. július hóban megjelent könyve is: „Katolikus egyetem Pécsen.” Ára 3 korona.

Pöstyén fürdőt a jul. 28-án megjelent s hozzánk beküldött utolsó névjegyzék szerint 4395 vendég látogatta. A fürdő-igazgatóság megtett mindent, hogy a legutóbbi elemi csapást e kies hely mielőbb kiheverje s az ujonnan érkezett vendégek tömeges számából látható, hogy kiheverte is.

Kedvezményes utazás Zsolnára. A magyar királyi kereskedelmi miniszterium méltányolva a zsolnai iparkiállítás kiváló fontosságát, megengedte, hogy a magyar királyi államvasutak és a kassa—oderbergi vasút főbb vonalainak valamennyi állomásáról a kiállítás tartama alatt, tehát augusztus 1-től szeptember 15-ig minden szombaton és vasárnap és Szent István napon augusztus 20-án és előző napon augusztus 19-én egy a személy és a gyorsvonatokra kedvezményes uenettérítijegyek szolgáltatassanak ki. Az I. osztályban utazók II. osztályú, a II. osztályban utazók III. osztályú, a III. osztályban utazók fél II. osztályú menetárt fizetnek, beszámítva a kiállítás belépő jegyének árát is, mert a menettérítijegy egyúttal belépőjegyül szolgál az kiállításra. A kedvezményes menettérítijegyeket a kiállításra való belépésnél a kiállítás pénztára lebélygezi. E bélyegzés nélkül a visszautazásra nem érvényesek. Igazolványok nem szükségesek. Ugy a MÁV., mint a kassa—oderbergi vasút minden állomásán bárki kaphat kedvezményes jegyet, aki Zsolnára az iparkiállítás megtekintésére utazik. A menettérítijegyeknek 6 napi érvényességök van. Ilyen kedvezményt még egy kiállítás sem kapott s a zsolnai is csak arra való tekintettel, hogy a felvidék szegény iparosainak könnyítsenek nyomorult sorsukon, akik reá vannak a természettől kényszerítve kezük munkájából megélni, mert a föld nem terem semmit. A zsolnai vasúti állomástól 100 lépésnyire az állomással szemközt van az elszállásolási iroda. Azon utasok, a kik egy vagy két éjjelt Zsolnan akarnak tölteni, jelentkezzenek az elszállásolási irodában, ahol részükre megfelelő lakást, esetleg a családjuk részére is, kaphatnak. Ha többen, 10—200 látogató utazik az iparkiállítás megtekintésére, az levelben, vagy levelezőlapon legalább három nappal előbb bejelentendő a kiállítás igazgatóságának, hogy azok fogadásáról, kalauzolásáról, esetleg elszállásolásáról gondoskodni lehessen. A kiállítást Láng Lajos m. kir. kereskedelmi miniszter augusztus hó 1-én szombaton délelőtt 11 órakor nyitotta meg a meghívott vendégek, a ki-

állítók és a közönség jelenlétében. Déli 1 órakor társas-ebéd volt a kiállítási nagyvendéglőben. Délután különféle szórakozások, este tűzijáték, a kiállítás színházában diszcoládás, katonai- és cigányzene, tűzijáték, konfetti-korzó, kivilágítás, variété-társulat, tutaj és más kirándulások lesznek. Óriási nagy vendéglő, kávéház, cukrászda, pezsgős pavillonok, söresarnokok stb. A kiállítás aug. 1-től Szept. 15-ig tart.

Kereset a szegény munkásoknak.

A Nyitrai Gazdasági Egyesület sikár gyöker kitermelésére 300—400 munkást keres. A munka helye a Duna partján Szerbiával szemben terül el. A kitermelési terület homok föld, melyből a gyöker könnyen kiszedhető. A gyökeret nemcsak kiadni, hanem összegyűjteni, a benne levő homokot kiverni és csomóba kötni szükséges. A csomóba szedést, mangorlást nők és gyerekek végzik, a férfi munkások pedig az ásással vannak elfoglalva. E munkamegosztás körülményeinek fogva leginkább családok munkások nyernek alkalmazást, így az egész család foglalkozást nyer és annak minden tagja megszerzi a szükségletet, mert 10 éves gyerekek is könnyen foglalkoztathatók. A munka addig szakadatlanul folyik, míg a föld meg nem fagy, a mi a kérdéses helyen csak karácsony táján szokott beállani. Ügyesebb és megbízhatóbb családok télen is kapnak munkát. A munkához szükséges szerszámokról a munkaadó gondoskodik. A munka szakmában folyik, minden kilogramm gyökerért 48 fillért fizetnek, így minden családnak a jövedelme a család tagjainak számától, a kifejtett szorgalomtól függ. Szorgalmas, nagyobb tagú család havonta 200—240 koronát is megkereshet, jobb igyekezetű munkás naponta 5—6 kilogrammot kitermel, a hanyag pedig kevesebbet. A Nyitrai Gazdasági Egyesület kéri a munkások ügyei iránt érdeklődőket, hogy a fentieket minél szélesebb körben a nép között terjesszék és a meg szükséges felvilágosításokért az egyesület titkári hivatalához fordulni szíveskedjenek.

Zsolnai kiállítás. A Nyitrai Gazdasági Egyesület is részt vesz a zsolnai kiállításban. Kiállítja az általa rendezett gazdasági téli tanfolyamon készített különböző kosarakat és bogárnak munkába vágó különféle tárgyakat. Ezek teljesen házi ipari tárgyak, melyeket a növendékek 2 hónapi tanulás alatt készítettek és nem nézhetők olyan szemmel, mint más iparcikkek.

A telefonos hölgyek egyenruhája.

A telefonos hölgyeket bizonyos titokzatosság veszi körül. Fontos szerepet játszanak ők a városi úri ember életében, összekapcsolnak és szíjjelválasztanak bennünket, közvetítik fontos és kevésbé fontos diszkrét beszélgetésünket, telefonon kúrálunk, telefonon kérünk randevút, vagy sürgős kölcsönt és mindezt hallja a telefonos kisasszony, hivatalból lesi ki a titkainkat, eszegegünk vele naponta huszszor is, de soha sem látjuk. Ó, ha a telefonos kisasszony beszélne, de sokat tudna mondani! De ő hallgat, old és köt, illetve kapcsol és választ s amikor szórakozott, a legnagyobb hidegverrel adja ide nekünk aranyos menyasszonyunk helyett Engel József gabonarakarát s amikor sürgősen beszélni óhajtunk a városházzal, a Steiner Mór kereskedő kérni tőlünk: mi tetszik? Ó az, aki nyugodtan hallgatja végig ideges kifakadásainkat a rossz összekapcsolás miatt, s mialatt dallamos hangjával megnyugtat bennünket, a 24. helyett ideadja nekünk a 27. számot. De a görömba előfizető nem tombolna ugy a telefonnál, ha látná és tudná, micsoda nagy idegrontó munkát végeznek a központban ezek a hölgyek, akik nap-napután rengeteg beszélgetést közvetítenek. Nincs nyugtok egy percig, folyton berreg a kis ördögös masina s a telefonos hölgy sokszor azt sem tudja, hol áll a feje. A bölcs telefonigazgatóság azonban most segíteni próbál a létező bajokon. Olyan intézkedéseket léptet életbe, melyek minden irányban megnyugtathatják a közönséget. Uniformist kapnak a telefonos hölgyek! Szürke-nek terveztek, de a hölgyek tiltakoztak a csuf szürke szín ellen, mire kék színű uniformist rendeltek el. Hogy az uniformis nagyban előfogja segíteni a telefonforgalom pontos lebonyolítását s rossz összekapcsolások nem fognak többé történni, az több mint bizonyos. Az igazgatóság nyilván úgy gondolkodik, hogy akinek az Isten uniformist ad, annak eszt is ad hozzá. Ki meri azt állítani, hogy egyenruhás telefonkisasszony is tévedhet az összekapcsolásnál? Azt mondják, a hölgyek zúgódnak odabent a posta díszes épületében. Nem tetszik nekik az egyenruha. Hja! a közérdek az,

hogy a telefonos hölgy egyenruhában kapcsolja össze az előfizetőket. Igaz, hogy a közönség őket soha nem látja, de az igazgatóság tudja, hogy mit eszelepszik.

Ki akar kishonvédkatona lenni?

A m. kir. nagyváradi és pécsi honvéd hadapród iskolában az 1903—1904. tanévben beöltendő 100—100 helyre hirdet pályázatot a hadapródiskola parancsnoksága. Az iskolában a ruházatot, eltartási és kiképzési költségeket az állam fizeti, csupán az évi tandíj fizetendő. És pedig: tényleges, rokkant vagy nyugállományban levő tisztek és altisztek gyermekei után évenként 24 korona. Tartalekos tisztek, továbbá polgári, állami és törvényhatósági tisztviselők gyermekei után évi 160 korona. Minden más állampolgár gyermekei után évi 300 korona. Pályázhat minden 4 gimnázium vagy polgári osztályt végzett ifjú, ki testi hiányokban nem szenved. A hadapród iskolában 4 év-folyam van s csak ennek elvégzése után nevezetnek ki a tanulók tisztekké. A tanév kezdete szeptember 1. Bővebb felvilágosítás nyerhető a nagyváradi és pécsi honvéd hadapród iskola parancsnoksága által kibocsájtott „Útmutatóban”, melyet 80 f. beküldése ellenében bárkinek megküld az iskola-parancsnokság.

CSARNOK.

A nyitrai orvosok és természetudósok közgyűlése Bajmócon.

A nyitrai orvos- és természetudósok egyesületi vajmi kevés port kavart fel, illő tehát, hogy évenként legalább egyszer tudomást szerezzünk róla. Erre legalkalmasabb az évi közgyűlés, melyet f. hó 25-én tartottunk Bajmócon, a Thurzók és Bercesényi fészkeben. Bajmóc régi dicsőségéről lendületes szavakban emlékezett meg „érdemekben öszülni kezdő” titkára (tudom, hogy ezért kikapok, mert ő még nem akarja elismereni „semmi tekintetben”, hogy az idő bizony halad felettünk), de reám, szó ami szó, a dicső múlt emlékezete igen rosszul hatott; mert tekintve a rendkívül bő forrásokat, tekintve a tündér keretet, érdemből eszményi szépségű várat, igen levereleg hatott, hogy a fürdő környéke valóságos pafagónia. Uram teremőm! ha a természet e ritka adománya, a vele járó fejedelmi vagyonnal együtt egy osztrák vagy cseh főúr kezében volna, majd megmutatná a folyton szidott német vagy bemák, hogy milyen legyen ily isteni vár kerete. Felre a merengéssel, térjünk át a doktorok, patyikuskok és „termesztő” tudósok viselt dolgaira.

Nem hiszem, hogy volna a föld felett és ég alatt a fent nevezett uraknál furcsább teremés, de ezek között is első a doktorok. Annyit panaszkodni, sohajtozni, keseregni talán senki más nem tud, mint ők, ezen jó tulajdonságaik már-már elérik az ügyvédek tagadási és a cigányok hazudozási képességét. De ezekkel, azt hiszik, kötelességüknek már eleget is tettek, mert ha sorsuk lendítéséről, összetartásról van szó, senkit sem találunk odahaza, ahányan vannak a szelrőzsa annyi tája felé röppennek. A közgyűlésen is 173 tagból láttunk 21-et. Hát hol volt a többi? Nem számítva a 3—4 buzgó tagot, kik akadályozva voltak a megjelenésben, a többi azt tartja: mit neki Hekuba? Nem elég jajgatni, majd biz ők még fáradjanak is?

Nyitráról a reggel 6-kor induló vonatra öt tagtárs szedkeledőzött fel, ezek közül hárman a hasznosat a kellemessel akarván összekötni, a nyitrai temetőnél már licitált és Molnosnál ki is egyenlített az első kézből a betlét.

Tapelésában hölgyvendégek is csatlakoztak hozzánk, így nem csoda, ha az idő gyorsan mult. Privigyén az egytagú rendező bizottság egész kocsisokkal „ész nélkül” fogadott. A szép, régi fasoron kellemes kocsiállással értük el a várat, melyet megkerülve betértünk a fürdőbe, hol az egyesült privigye-bajmóci első zenekar fogadott. Sok utánjárás, véres verejtékekkel megkaparított villás reggeli után neki ültünk a szellemi élvezeteknek.

Szeretve tisztelt elnökünk akadályozva lévén a megjelenésben, báró Friesenhof alelnök nyitotta meg a gyűlést, melynek díszére vált az összes fürdővendég és néhány privigyei hölgy is.

Rövid elnöki megnyitó után, tudomásul vettük a mult évi közgyűlés jegyzőkönyvét. Következett az egyesületi titkár, ki felkántározva pagazusát, elénk varázsolt a fürdő dicső múltját, a régi jó idöket; majd leszállva a fellegek közül, beszámolt a mult évi ténykedéséről. Utána az elnök báró úr repögös magyarsággal dörögte el szabad előadását a zivatarokról. Bebizonyította, hogy a zivatarok okai a villamos conductorok, — de nem a budapesti k. v. v. t.-től, — melyek létrehozva a cumulusok dörzsölődését, a ciklonok és anticiklonok összegabajodását — kész a zivatar. Érdekes előadása alatt érczes hangja sokszor valóban az ég dörgését juttatta eszünkbe; szerencsére azonban néha egy kis derű is került közbe-közbe, így a hölgyek félelme alaptalannak bizonyult. Sok ilyen honpolgárt a hazának, ki félre vonulva, esendes munkásságban, a mindennapi kenyér keresése mellett is elég időt talál a tudományok oltárán áldozni és bármikor kész zajtalan munkássága gyümölcseit számunkra is feltálatni.

A közgyűlés tárgya ki lévén merítve, következett volna az ebéd, melybe azonban, a csivcsalák füttytől megittasodott rendező rendetlen intézkedése folytán, beleütött a handlovai kovácsműhely haragos istennyilája. Szerencsére a titkár segít a bajon, egyszerűen megoldja a tárgysorozatot, kicsipi a szakosztályi ülésre szánt egyik dolgozatot és felolvassa az érdekes és mindenkire tanulságos, nemcsak a doktoroknak szóló, de a nagy publikumra is ráférő közérdeket tárgyaló Nyitra vármegye közegészségügyi viszonyainak ismertetését 1901. és 1902-ik évről.

Dr. Thuróczy Károly írta az ő sajátos ékes szavaival, feltárva az igazat a maga valójában. A pontos, legcsekélyebb részletekre is kiterjedő, jóformán mindent felölelő, általános figyelemmel hallgatott értekezés megismertet megénk 2 évi közegészségügyi viszonyait.

A szaporodási arány, sajnos nálunk oly rossz, hogy hazánk északi megyéi közül az egy Trecsén van előtűnk, a többinél mind kedvezőbbek a gyermekhalandósági viszonyok. A járványok dühét a lefolyt két évben már nem éreztük az eddigi nagy fokban, így pl. a szülők réme, a diphtheritis, nemcsak az esetek számával, de a halálzási aránnyal is kevesedett, és még most is nagytan lüncsők az orvosok, mert a serumoltást sok esetben nem alkalmazzák. A tüdővész elleni küzdelemben Nyitra vármegye az első, mely tuberculoticus osztályt állított fel a köz-kórház kebeleiben, sanatoriumszerű felszereléssel, a betegre minden elképzelhető előnnyel. — Ugyan itt van a két éve felállított baba-tanfolyam, mely az ezer lakoson alul levő községek szülő nőire megfizethetlen kincs. A statisztikus adatokkal támogatott tény előtt kegytelenek vagyunk meghajolni.

Közegészségügyi viszonyaink tehát tényleg javulnak, csak hogy itt az orvos egymaga nem elégséges, összefogott kézzel és vállalva kell az egészségnek dolgozni. Hisz tudós főorvosunk a szesz élvezetéről szólva, találóan mondja: Mit ér az iskola, mit ér a nevelés, ha a pénzügyminiszter telhetetlen tárcája mindent elnyel. Egy hibája volt a nagy gonddal kidolgozott értekezésnek, még pedig az, hogy kevesen hallgattuk. Jó volna ez adatokat nemcsak minden városban, de minden községben is ismertetni, hogy megismerve gyarlóságainkat, hibáinkat, büneinket, annál könnyebben okulhassunk és a helyes utra térjünk.

Az időből bőven telvén, d. u. helyett most tartottuk meg szakosztályi ülésünket. Első tárgy volt dr. Hücll Ernő érsekújvári ig. főorvos értekezése: Idegen testek a hólyagban. A töle megszokott magvas iránylyal, szakavatott önállósággal

beszél az idegen testek keletkezése, minősége és a műtéti módokról. Utána dr. Hoselitz Ferenc zsámbokréthi járásorvos hosszás praxisában előfordult „farfekvéseket“ taglalta, hosszabb eszmecsere után egyhangulag gratuláltunk neki — diszno szerencséjéhez, a mennyiben 38 műtétje mind simán folyt le.

Kettőre járván az idő, megtekintettük még a fürdőtelepet és környékét. Valamennyien csodálkoztunk a dús forrásokon, a természet ezen megbecsülhetlen adományán, de nem hagyhattuk szó nélkül, hogy ez nem lesz kihasználva, hanem kárba megy, mert az csak nem haszon, hogy a gyógyforrások vize 3 malmot hajt.

A körútról visszatérve a társaság egy részét már asztalnál találtuk és bár csak mi sem ültünk volna le, mert nem tudom a rendező ügyessége vagy a vendéglős ügyetlensége folytán-e, de 2 órát pocsekoltunk ott el. A pohárköszöntők sorát báró Briesenhof nyitotta meg, ősi szokásra hivatkozva először felkent királyunkra, azután a távollévő elnökre, utána a centrumbeliek helyett, a handlovai Dr. Ambrovics az egybegyűltekre, majd Dr. Biringer a fürdő tulajdonosra és a fürdő jövőjére, végre Ferenczy tanár a hölgyekre és báró Friesenhofra üritette poharát.

Jól lakva bár, de ellustulva nem Hajdu fürdő-gondnok és uradalmi főtiszt úr meghívására megtekintettük az ő szives kalauzólása mellett a várat. Megcsodáltuk Mátyás király híres hársfáját, mely az idő vasfogának csak a számtalan abrónes és támogatással tud ellentállni. Maga a vár építészeti műemkek, zsúfolásig telve műkincsekkel, melyek közül engem legjobban heghatott a fenséges Hunyadi teremben levő Bécsujhelyből származó Zrinyi és Frangepán siralomházbeli asztal, Pálffy nádor régi ágya, Mária Theresia-féle fali szőnyeg; a többi remeknél remekebb darabról nem szólok, mert alig emlékszem rájuk. Aki a bajmóci várat még nem látta, az vessen magára, de aki látta, ne igen merjen róla beszélni, mert a látottakat leírni úgy sem tudja, mert hisz ott nem egy egész napi, de egy hétre szóló nézni való van.

A doktorok a várból szöktek, mert még orvosszövetségi gyűlést kellett tartaniok, melyen ügyis csak legfontosabbakat tárgyalhattak le, mert az előállott kocsikon Koósra kellett mennünk. Hohó Koós! Ezt a megálló helyet úgy látszik világhírűvé tettük, amennyiben nem hiszem, hogy volna még egy vasuti megállóhely, melyen vegytani értekezést olvastak volna fel, úgy mint itt. Ugyanis Dr. Tombor Valér a legfiatalabb felol-

vasó az ebéd hosszúsága és az idő rövidsége miatt kiszorult, de Koósra korán érkezvén, az egyik tagtárs indítványára „beugrott“ és a szabadban az eperfák lombja alatt értekezett: „Adatok a ferri sulfát oldat előállításához és a mercuriamydochlorid quantitativ analysiséhez“ címen. A száraz vegytani tárgyat nagy készütséget bizonyító szabotossággal, feltűnő egyszerűséggel, szakavatott biztossággal és rendkívül érthetően vezette le.

Fűtül a vonat, beszállni! Nagytapolcsányig volt disputa, onnan kezdve a sötétben 3-man maradtunk nyitraiak, mert két társunk hűtlen lett, útközben kiszálltak állítólag calaber parthiera, de én azt hiszem más vonzerő is közbe játszott. Én nem mondok semmit, este is van, hát csitt.

Dr. Medic.

Tanulónak felvétetik

jó családból való fiú, ki a magyar és tót nyelvet bírja

Fogelton János

fűszer és vegyesüzletébe

1-4.

Privigyén.

Vizi-malom haszonbérbe adása.

Méltóságos gróf Károlyi Lajos úr
ondrohói vizi-malma

két hengerekkel, 3 pár kőjarral
1904. január 1-től három esetleg hat évre Tót-Megyeren az uradalom központi irodájában **f. évi augusztus hó 30-án délelőtt 10 órakor** megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog kiadatni. — Vállalkozóknak az árverés megkezdése előtt 700 koronát készpénzben, értékpapirokban vagy takarékbetéti könyvben kell letenni; a haszonbérletet a legtöbbet ígérő nyeri el, ha a szerződésben kikötött biztosítékot leteszi. — Szerződési feltételek Tót-Megyeren az uradalom központi irodájában bármikor megtekinthetők.

Tótmegyer, 1903. évi július hó 22.

2-5

Jóságfelügyelőség.

VAJDA J. butorgyári raktára

NYITRA, Párutca.

A n. é. butorvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választékú, szilárd és modern stíli

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből álló raktáramat

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, a képzelhető legjutányosabb áron, ugyszintén

saját készítményű kárpitos butoraimat

Szolid és pontos kiszolgálás biztosított. Kivánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

Kiváló tisztelettel

Vajda J.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitragyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytragyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Ré zg á l i c o t (98-99%)

elismerett kitűnő minőségben legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

